

Теодор

Титан

Харків
«ФОЛІО»
2017

1. НОВЕ МІСТО

Коли Френк Алджернон Ковпервуд вийшов із філадельфійської виправної колонії, то збагнув, що з колишнім життям у рідному місті доведеться розпрощатися. Молодість минула, а разом із нею зійшли на пси і його перші зухвалі фінансові задуми. Доведеться все починати спочатку.

Не варто повторювати розповідь про те, як нова паніка, що послідувала за грандіозним банкрутством фірми «Джей Кук і Ко», принесла Ковпервудові нові статки. Після цього успіху його жорстокість дещо вляглася. Сама доля, здавалося, опікувалася чоловіком. Однак кар'єра біржового спекулянта вселяла в нього тепер непереборну огиду, і підприємець вирішив забути про неї раз і назавжди. Краще зайнятися чимось іншим: міськими залізницями, купівлею земельних ділянок — словом, вміло використати всі безмежні можливості, які обіцяє Захід. Філадельфія йому обридла. Нехай Френк вільний і знову заможний, але ж лихослів'я лицемірів не уникнути, так само, як не проникнути в фінансові та світські кола місцевої громади. Він має піти своїм шляхом сам-один, ні на кого не розраховуючи, бо якщо хтось із старих друзів і захоче допомогти йому, то краще зробить це таємно і буде стежити за його діями віддалік. Усі ці міркування спонукали Ковпервуда виїхати. Його чарівна коханка — їй заледве виповнилося

двадцять шість років — проводжала його на пероні. Ковпервуд із задоволенням дивився на дівчину. Вона була уособленням тієї краси, що завжди хвилювала його в жінках.

— Ну, бувай, люба, — сказав він їй із бадьорою пошмішкою, коли пролунав сигнал про відправлення. — Скоро всі наші негаразди скінчаться. Не журися. Через два-три тижні я повернуся, або ти приїдеш до мене. Я б і зараз узяв тебе з собою, але ще не знаю, як він виглядає, той захід. Ми вирішимо, де нам оселитися, і тоді ти побачиш, чи вмію я заробляти гроші. Не вічно ж нам жити як плебей. Я доб'юся розлучення, ми одружимося, й усе буде гаразд. Із грішми не пропадеш.

Він поглянув у вічі коханої спокійним, допитливим поглядом, а вона, стиснувши долонями його обличчя, запевнила:

— Як я буду сумувати без тебе, Френку! Адже ти для мене — все!

— Через два тижні повернуся або пришлю телеграму, — посміхаючись, повторив Ковпервуд, коли потяг рушив. — Будь розумницею, дитинко.

Вона відповіла йому поглядом, сповненим обоження. Розпечене дитя, загальна улюблениця в родині, особа пристрасна, палка та віддана, Ейлін належала до такого типу жінок, який не міг не подобатися настільки сильній особистості, як Ковпервуд. Потім вона похитала копицею рудувато-золотистого волосся, послала йому навздогін повітряний поцілунок і, круто розвернувшись, пішла широким, упевненим кроком, легко похитуючи стегнами. Всі зустрічні чоловіки задивлялися на цю кралю.

— Бачив? — кивнув один станційний службовець іншому. — Та сама, донька старого Батлера. Нам би з тобою таку, еге ж?

То була мимовільна данина захопленню, яку заздрість і бажання незмінно платять здоров'ю та красі. А пристрасні ціправлять світом.

До цієї поїздки Ковпервуд ніколи не бував на заході далі Пітсбурга. Фінансові операції, якими він займався, не зважаючи на розмах, переважно протікали у відсталому й обмеженому світі філадельфійських функціонерів, відомому своєю кастовістю, домаганнями першого місця в соціальній ієрархії та на керівну роль у комерційному житті країни, своїми традиціями, успадкованим багатством, нудотною респектабельністю і тими смаками та звичками, які з усього цього випливають. Він майже завоював цей манірний світ, майже проник у його святая святих, уже був усюди прийнятий, аж вибухнула катастрофа. Тепер же він — колишній каторжанин, усіма зацькований, хоча і мільйонер. «Але начувайтесь! У перегонах перемагає той, хто найспритніший, — твердив він собі. — У боротьбі найкращий — найспритніший і найсильніший. Ще подивимося, хто кого здолає. Не так просто мене розтоптати».

Чикаго відкрився його погляду раптово — наступної доби. Ковпервуд провів дві ночі серед строкатої розкоші пультманівського вагона тих часів, в якому незручності компенсовувалися плюшевими оббивками та надлишком дзеркал. Нарешті під ранок стали з'являтися перші виокремлені форпости столиці прерій. Шляхів ставало все більше і більше, а павутина дротів, що мерехтіла в вікні на телеграфних стовпах, робилася все густішою та щільнішою. На підступах до міста там і тут стирчали самотні будиночки робітників — житло якогось підприємливого сміливця, котрий поставив свою халупу на голому місці в надії нехай на маленький, але певний прибуток, що принесе йому цей клаптик землі, коли місто розростеться.

Навколо стелилася гладенька, як скатертина, рівнина з мізерною поростою поруділої торішньої трави, що слабо ворушилася на ранковому вітрі. Але місцями пробивалася і молода зелень — ознака наступаючого оновлення та провісник весни. Повітря цього дня було надзвичайно прозоре, і крізь його чистий кришталь химерні кон-

тури далекого міста проступали вигадливими обрисами, хвилюючи мандрівника тонкою вишуканістю рисунка. Колекція картин, зібрана Ковпервудом і потім пущена з молотка у Філадельфії, принесла йому стільки радощів і прикročів, що він пристрастився до живопису, вирішив стати справжнім знавцем і навчився розуміти красу, коли зустрічав її в житті.

Залізничні колії розгалужувалися все ширше. На шляхах стояли тисячі товарних вагонів — жовтих, червоних, синіх, зелених, білих, пригнаних сюди з усіх закутків країни. У Чикаго, згадалося Френкові, немов меридіани до полюса, сходяться тридцять залізничних ліній. Низенькі дерев'яні одноповерхові та двоповерхові халупи, так виглядає, недавно відбудовані та часто навіть ще нештукатурені, були вже покриті густим шаром кіптяви, а часом і бруду. Біля переїздів, де скупчувалися вагони конки, фургони та фіакри з налиплою на колеса глиною, увагу Ковпервуда привернули прямі, немощені вулиці, нерівні, в ямах і вибоїнах тротуари. Тут — сходинки й акуратно утрамбований майданчик перед будиночком, там — довгий настил із дощок, кинутих прямо в багнюку незайманої прерії. Ну й місто! Раптово з'явився рукав брудної, зарозумілої та самовпевненої річечки Чикаго. Її чорною маслянистою водою, форкаючи, бадьоро снували буксири, уздовж берегів височіли червоні, брунатні та зелені елеватори, величезні жовто-руді штабелі лісу та чорні гори антрацити.

Життя тут вирувало — прибулець це відчув одразу. Будується місто, вирує та кипить. Навіть повітря тут, здавалося, було насичене енергією, і Ковпервудові це припало до душі. Як тут усе не схоже на Філадельфію! Те місто також по-своєму гарне, і колись Френк вважав його величезним чарівним світом, але цей незграбний молодий велетень за всієї своєї незграбності був незрівнянно кращим. У ньому відчувалися сила та зухвалість юні. Потяг

зупинився, поки розводили міст, аби пропустити в обидва кінці з десяток завантажених лісом і зерном важких барж, і в яскравому блиску вранішнього сонця, що лилося в просвіт між двома купами кам'яного вугілля, Ковпервуд побачив під стіною складу дерева купку ірландських вантажників, котрі відпочивали на березі. Бронзові від застуди, могутні здоровані в червоних і синіх камізельках, підперезані широкими ремнями, з короткими люкками в зубах — вони були прекрасні. «Чим це вони мені так сподобалися?» — дивувався Ковпервуд. Кожен куточок цього необлаштованого, брудного міста був мальовничим. Усе тут, здавалося, співало. Світ був молодим. Життя створювало щось нове. То чи варто було взагалі їхати далі на північний захід? Утім, це він вирішить пізніше.

А поки що йому треба навідати кількох впливових чиказьких функціонерів, до котрих у нього були рекомендаційні листи. Потрібно зустрітися і погомоніти з тутешніми банкірами, гендльєрами хлібом та комісіонерами. Френка цікавила чиказька фондова біржа. Всі тонкощі біржових махінацій він знав досконало, а в Чикаго укладалися найбільші угоди на хліб.

Погримівши закапелками непоказних будиночків, потяг нарешті зупинився біля одного з численних дощатих перонів. Під гуркіт вивантаження скринь і валіз, сопіння паротягів, гомін пасажирів, котрі метушилися туди й сюди, Ковпервуд вибрався на Канал-стріт і гукнув кеб. Вони стояли тут цілою шеренгою як свідчення того, що Чикаго — місто аж ніяк не провінційне. Ковпервуд наказав візнику завезти його в «Гранд-Пасифік». Це був найдорожчий готель, де зупинялися лише заможні люди, і тому він уже заздалегідь вирішив обрати саме його. Дорогою він уважно розглядав вулиці, немов картини, які хотів би придбати. Назустріч траплялися жовті, блакитні, зелені, білі та брунатні вагончики конки. Їх тягли, побрязкуючи дзвіночками, заморені, худі, як скелети, шкапи, і це видовище втішило Ковпервуда.